

Внаслідок інвестування коштів у проект на початок одного року, а отримання грошових потоків на початок наступного року розмежовано t і b роки. У формулі (5) не враховується ставка нарощування витрат (норма позичкового проценту), оскільки вважається, що відсотки відносяться на собівартість продукції.

Даний підхід оцінки ризику інвестиційного проекту варто враховувати при розрахунку всіх показників дисконтної і компаундингової методик, оскільки вони, скориговані на фактор ризику, дадуть об'єктивніший результат, а поєднано з інтегральною оцінкою проекту дозволять прийняти більш ефективне рішення про інвестування того чи іншого проекту.

1. *Управление инвестициями. Справочное пособие для специалистов и предпринимателей / Под ред. В.В. Шеремета. – Т. 2. – М., 1998.* 2. *Ейсан Нікбахт, Анжеліко Гроппеллі. Фінанси. – К., 1993.* 3. *Оспицев В., Горошанская Е. Мельник Т. Методы оценки эффективности инвестиций // Бизнес-информ. – 1998. – № 5. – С. 37 – 39.* 4. *Ватаманюк З.Г., Стирський М.В. Проблеми застосування динамічних методів оцінки інвестиційних проектів // Фінанси України. – 1998. – № 5. – С. 5 – 10.* 5. *Растяпін А.В. Методика оцінки економічної ефективності інвестиційних проектів // Фінанси України. – 2001. – № 2. – С. 111 – 118.* 6. *Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій від 19 березня 1998 року.* 7. *Козик В.В., Федоровський В.А. Оцінка ризику інвестиційних проектів при визначенні їх інвестиційної привабливості / Вісник ДУ “ЛП”. – № 384. – С. 252 – 257.*

УДК 338.657

Т.В. Кулініч

Національний університет “Львівська політехніка”,
кафедра економіки підприємства і менеджменту

АНАЛІЗ СТАНУ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ ЛЬВІВЩИНИ

© Кулініч Т.В., 2002

Проаналізована динаміка попиту і пропозицій на ринку інвестиційних проектів Львівської області за останнє десятиріччя. Для аналізу основних тенденцій, що склались на ринку, використано ряд методів економічної статистики. Зроблений прогноз щодо основних майбутніх шляхів розвитку цього ринку.

Dynamics of supplies and demands in the market of the investment projects of the Lviv area for last decade are analyzed in the article. Some methods of economic statistics are used for the analysis of the basic tendencies, which have developed in the market. The basic future ways of the given market's development were forecasted.

Підвищення економічної активності в Україні вимагає вливання та пришвидшення обігу свіжих грошових потоків. Інвестиції потрібні всім, починаючи від великих корпорацій і закінчуючи місцевими бюджетами.

Львів, який століттями був торговельним і культурним центром європейського рівня, останні десять років залишався на обочині економічного руху, що розпочався по всій Україні. Але нарешті і він також почав брати участь в гонитві за коштами. На користь цього свідчить Інвестиційний ярмарок, який відбувся у Львові восени 2001 року.

В Ярмарку взяли участь представники підприємств і організацій з семи регіонів України. Всього було представлено на розгляд інвесторів 252 інвестиційні проекти від 225 підприємств і організацій (див. табл.1).

Зрозуміло, що головним представником на Ярмарку стала Львівська область і зокрема Львів. Так, питома вага підприємств і організацій Львівського регіону та проектних пропозицій від них була найбільшою – відповідно 60,4% і 61,9%. На другому місці за кількістю інвестиційних пропозицій був закарпатський регіон – 13,9% від загальної кількості проектів, в той час як Волинська область стала другою (14,8%) за кількістю організацій-учасників.

Для Львова і його підприємств Ярмарок став не тільки великою подією в житті міста, але й можливістю показати себе і спробувати свої сили на ринку інвестиційних пропозицій. Водночас інвестори отримали змогу оцінити інвестиційний потенціал Львівщини, зробити “зріз” прихованих від зовнішнього ока сильних і слабких сторін львівських підприємств.

Таблиця 1

Учасники Інвестиційного ярмарку (осінь 2001 року)

№	Регіони України	Підприємства і організації		Представлені інвестиційні проекти	
		кількість	%	кількість	%
1	Львівська область	90	60,4	125	61,9
	у т.ч. Львів	76	51,0	50	24,8
2	Волинська область	22	14,8	23	11,4
3	Закарпатська область	20	13,4	28	13,9
4	Івано-Франківська область	7	4,7	14	6,9
5	Чернівецька область	5	3,4	6	3,0
	Окремі проекти:				
6	Київ	4	2,7	5	2,5
7	Одеса	1	0,7	1	0,5
	Разом	149	-	202	-

Про потужність потенціалу інвестиційних проектів Львівщини дає змогу зробити висновок, те що 51 % від загальної кількості представників, які взяли участь в Ярмарку, були підприємства і організації Львова. Певна річ, що це було “грою на власному полі”, але, тим не менше, цифра вражаюча.

За кількістю пропозицій від однієї організації спостерігався такий розподіл (див. табл. 2). В основному надійшло по одній пропозиції від кожної організації. Тобто з 90 учасників від Львівської області 75,6% надали по одній пропозиції, в той час як з 50 представників м. Львова – 66%. Це може бути свідченням двох протилежних тенденцій: перша – підприємства вважають за краще зосередитись на одній пропозиції, друга – в них немає досвіду формування альтернатив, які б могли зацікавити потенційних інвесторів.

Таблиця 2

Розподіл учасників Інвестиційного ярмарку від Львівської області за кількістю проектних пропозицій від організацій (дані за осінь 2001 року)

Кількість проектів від однієї організації	Інвестиційні проекти від Львівської області		У тому числі проекти від Львова	
	кількість	%	кількість	%
1	68	75,6	33	66
2	11	12,2	10	20
3	9	10,0	5	10
4	2	2,2	2	4
Разом	90	-	50	-

Таблиця 3

Розподіл учасників Інвестиційного ярмарку за галузевою належністю (осінь 2001 року)

№ з/п	Галузі економіки	Підприємства і організації		Представлені інвестиційні проекти	
		кількість	%	кількість	%
	Разом по області	90	100	125	100
1	Промисловість, у тому числі:	46	51,1	68	54,4
1.1	електроенергетика	3	3,3	6	4,8
1.2	теплоенергетика	3	3,3	7	5,6
1.3	паливна	6	6,7	9	7,2
1.4	хімічна, нафтохімічна	1	1,1	3	2,4
1.5	машинобудування, металообробка	6	6,7	9	7,2
1.6	приладобудування	9	10,0	16	12,8
1.7	будівельних матеріалів	1	1,1	1	0,8
1.8	скляна, фарфоро-фаянсова	1	1,1	1	0,8
1.9	легка	2	2,2	2	1,6
1.10	харчова	14	15,6	14	11,2
2	Сільське господарство	8	8,9	12	9,6
3	Транспорт	4	4,4	4	3,2
4	Будівництво, у т. ч. незавершене	9	10,0	9	7,2
5	Торгівля і громадське харчування	6	6,7	7	5,6
6	Побутове обслуговування населення	1	1,1	3	2,4
7	Житлово-комунальне господарство	2	2,2	3	2,4
8	Наука і наукове обслуговування	4	4,4	7	5,6
9	Управління	2	2,2	2	1,6
10	Охорона здоров'я, соціальне забезпечення	2	2,2	2	1,6
11	Рекреаційно-туристична сфера	6	6,7	8	6,4

За належністю до галузей економіки пропозиції від організацій Львівщини розподілились досить нерівномірно (див. табл.3). Переважали представники підприємств, що належать до промисловості. Вони становили 51,1% від загальної кількості учасників області, від будівництва було 10 % учасників, від сільського господарства – 8,9%. Серед

підгалузей промисловості виділились підприємства-учасники від харчової промисловості – 15,6%, приладобудування – 10%, паливної промисловості та машинобудування і металообробки – по 6,7%.

Серед “відстаючих” опинились підприємства-учасники, що належали до галузі побутового обслуговування населення – 1,1%, охорони здоров’я, соціального забезпечення, управління, житлово-комунального господарства – по 2,2% для кожної галузі. В той час, як серед підгалузей промисловості “відстали” за кількістю учасників хімічна і нафтохімічна, скляна і фарфоро-фаянсова промисловості, промисловість будівельних матеріалів – по 1,1% для кожної з підгалузей.

Більшість представлених інвестиційних проектів від підприємств і організацій знову-таки належали до промисловості – 54,4 %. Далі за належністю до галузей промисловості представлені інвестиційні пропозиції розподілились так: 1) сільське господарство – 9,6%; 2) будівництво – 7,2 %; 3) рекреаційно-туристична сфера – 6,4%; 4) торгівля і громадське харчування – 5,6%; 5) наука і наукове обслуговування – 5,6%; 6) транспорт – 3,2%; 7) побутове обслуговування населення – 2,4%; 8) житлово-комунальне господарство – 2,4%; 9) управління – 1,6%; 10) охорона здоров’я, соціальне забезпечення – 1,6%. Проекти від підгалузей промисловості переважно були представлені приладобудуванням – 12,8%, харчовою промисловістю – 11,2%, паливною промисловістю та машинобудуванням і металообробкою – по 7,2 % від кожної з них.

Тенденції, які можна спостерігати за розподілом підприємств та їх інвестиційних пропозицій, з одного боку, відповідають вже сформованій за останні десять років “традиції” капіталовкладень в Україні [1] (див. рисунок), а з іншої – радують появою проектів з інноваційним ухилом та проявом інтересу до соціальної сфери життєдіяльності населення Львівщини.

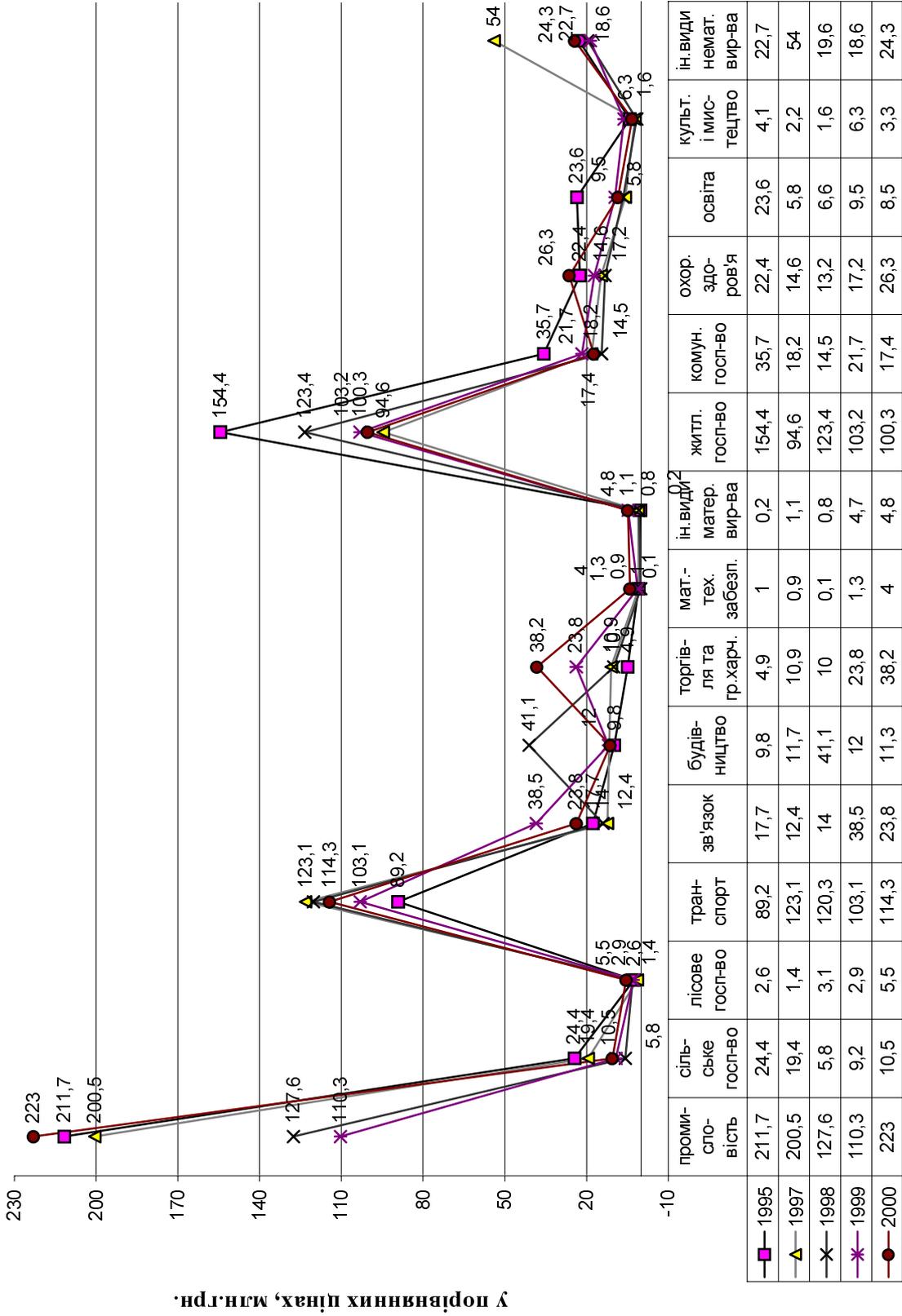
За аналізом статистичних даних діяльності організацій Львівщини за період 1995–2000 рр.* видно, що стосовно Західного регіону вже склалась певна структура капіталовкладень, яка є характерною для усієї території України, коли в основний капітал об’єктів різних видів діяльності матеріального виробництва вноситься в середньому 65% усіх інвестицій, а об’єктів невиробничого призначення – відповідно 35%.

За період з 1995 по 2000 рік перевага у введенні інвестицій в основний капітал надавалась об’єктам промисловості, далі у послідовності спадання йшли такі галузі (див. табл.4): житлове господарство, транспорт, зв’язок, комунальне господарство, охорона здоров’я, фізкультура і соціальне забезпечення, будівництво, торгівля та громадське харчування, сільське господарство, освіта, культура і мистецтво, лісове господарство, матеріально-технічне забезпечення, заготівля та збут.

З рисунка та з табл. 4 можна зробити висновки про покращання ситуації з капіталовкладеннями в об’єкти виробничого призначення. Вони збільшились на 73,9 млн. грн. у 2000 р. порівняно з 1995 р. та на 129,6 млн. грн. порівняно з 1999 р.. Зростання обсягів капіталовкладень в об’єкти невиробничої сфери почалось тільки з 1998 року, але вже у 2000 р. приріст до попереднього року становив 3,6 млн. грн.

Найбільші позитивні зміни в обсягах вкладених інвестицій порівняно з 1995 р. намітились в торгівлі та у громадському харчуванні (приріст становив 33,3 млн. грн.), на транспорті (+25,1 млн. грн.), в промисловості (+11,3 млн. грн.). Якщо ж провести паралель з 1999 р., то стають помітними зміни в пріоритетах інвесторів – на перше місце за обсягами

* *Інвестиційна та будівельна діяльність на Львівщині // Статистичний збірник 2000. – Львів. – 2000. – С. 16–17.*

Інвестиції в основний капітал за галузями економіки

капіталовкладень останнім часом виходять об'єкти іншої галузі – промисловості (+112,7 млн. грн.), не відстають також торгівля та громадське харчування (+14,4 млн. грн.) і транспорт (+11,2 млн. грн.), набагато більше уваги почали приділяти охороні здоров'я, фізкультурі і соціальному забезпеченню (+9,1 млн. грн.). Поступово покращується ситуація з освітою, житловим та комунальним господарством. Але за період з 1999 року спостерігається зменшення інвестицій в галузі зв'язку, будівництва, культури і мистецтва.

Таблиця 4

Інвестиції в основний капітал за галузями економіки за період 1995–2000 рр.

Галузі економіки	Відсотків (в серед- ньому за вказаний період)	Ранги за обсягом інвести- цій	Абс. приріст введених інвестицій в 2000 р., млн. грн., порівняно з	
			1995р.	1999р.
Разом	100	-	-8,9	133,2
В об'єкти виробничого призначення	64,6	-	73,9	129,6
промисловість	30,7	1	11,3	112,7
сільське господарство	2,4	10	-13,9	1,3
лісове господарство	0,6	13	2,9	2,6
транспорт	20,0	3	25,1	11,2
зв'язок	3,9	5	6,1	-14,7
будівництво	3,2	8	1,5	-0,7
торгівля та громадське харчування	3,2	9	33,3	14,4
матеріально-технічне забезпечення, заготівля та збут	0,3	15	3	2,7
інші види діяльності сфери матеріального виробництва	0,4	14	4,6	0,1
В об'єкти невикористаного призначення	35,4	-	-82,8	3,6
житлове господарство	20,7	2	-54,1	-2,9
комунальне господарство	3,8	6	-18,3	-4,3
охорона здоров'я, фізкультура і соціальне забезпечення	3,3	7	3,9	9,1
освіта	1,9	11	-15,1	-1
культура і мистецтво	0,7	12	-0,8	-3
інші об'єкти невикористаного призначення	4,4	4	1,6	5,7

Якщо сприймати існуючі останнім часом в економіці інвестиційні тенденції як попит, а сукупність поданих на Ярмарку проектів як пропозиції, то аналіз інвестиційного ринку дає змогу зробити висновок про те, чи зможуть окремі організації знайти для себе відповідного інвестора (згідно із своєю належністю до певної галузі), а також чи зможуть, своєю чергою, інвестори вкласти гроші згідно із своїми пріоритетами.

Загалом дослідження сучасного ринку інвестицій Львівщини дає змогу зробити деякі прогнози щодо його подальшого розвитку, а саме: намітилась тенденція до поширення гами інвестиційних пропозицій через їхню належність до різних галузей економіки та через наявність в більшості підприємств альтернативних варіантів проектів у плані виду їх фінансування, способу залучення інвестора до співпраці та засобу їх реалізації. Сильною стороною інвестиційних пропозицій Львівщини, яка сприятиме їх виходу на світовий рівень, також є їх інновативність. Поступові зміни в пріоритетах інвесторів підтверджують можливість сприйняття цих зростаючих пропозицій від львівських підприємств.